

Makine İhracatçıları Birliği (MAİB) tarafından açıklanan makine imalat sanayii verilerine göre, sektör 2023 yılı sonunda ihracatını önceki yıla göre yüzde 11 artırdı.

Almanya'ya yapılan ihracat yüzde 7,6 ve en fazla ihracat gerçekleştirilen ikinci ülke olan Rusya'dan elde edilen gelir yüzde 68,3 arttı. ABD, İtalya ve Birleşik Krallık'ta yüzde 10'a varan artışlar sağlandı.

Sektörün kilogram başına ihraç fiyatı ortalaması da 6,2 dolardan 7,2 dolara yükseldi.

2023'ün son sanayi PMI göstergesinde, küresel makine siparişlerindeki düşüşün belirgin olduğuna dikkat çeken Makine İhracatçıları Birliği Başkanı Kutlu Karaveliođlu'na göre; Dünya makine ihracatının yüzde 1 daraldığı tahmin olunan yılı, Türkiye'nin makinecileri küresel ihracattan aldığı payı yüzde 1,2'ye yaklaştırarak kapattı.

TradeMap verilerine göre, üçüncü çeyrek itibarıyla yurtdışından en fazla makine satın alan 30 ülke içinde ithalatı en çok artanın yüzde 23 ile Türkiye olduğunun altını çizen Kutlu Karaveliođlu, "Türkiye 2023'ü, pandemi öncesi 2019'la kıyaslandığında makine ihracat gelirini yüzde 43 ve makine ithalatını yüzde 85 artırdı; makinelerden 17 milyar dolar açık verir hale geldik.

Çin'den yüzde 22 artışla 12 milyar dolarlık makine ithal etmemiz, benzer şekilde fevkalade agresif metotlarla küresel pazarda karşımıza çıkan Hindistan'dan yüzde 26 artışla 1,2 milyar dolarlık makine satın almış olmamız sadece sektörümüz için değil, Türk sanayii için de geleceğe yönelik riskler getiriyor. Bu iki ülkeye satabildiğimiz makinelerin tutarının toplamda 400 milyon doları dahi bulamamış olması, yani yıllardır bu tek yönlü ticareti sürdürüyor oluşumuz, ne elim bir haksızlıkla karşı karşıya olduğumuzu açıkça ortaya koyuyor.

Dövizin nispi olarak ucuz kalması ve seçim sonrası kurlarda yükseliş beklentisi, döviz talebini artırdı. Mevduat faizinin gevşemesi ve TL kaynaklı KKM yapılamaması da talebe destek verdi. Doğal olarak da; Merkez Bankası rezervlerinde azalış devam ediyor ve son haftalarda vatandaşın döviz talebi çok güçlü.

Bosch Türkiye Başkan Yardımcısı Gökhan Tunçdöken, tasarım merkezleriyle ilgili şu bilgiyi verdi: Burada 35 mühendis arkadaşımız çalışıyor. Bu merkezde geleceğin araçlarına yönelik projeler, kalibrasyon, endüstri 4.0 ve dijitalleşme alanlarında çalışmalar yapılıyor. Özgül Gedikli Şanlı sürdürdü: Tasarım Merkezimizde güçtahrik sistemleri ve elektrikli araçlar konusunda daha fazla bilgi sahibi olmak isteyen lisans ve yüksek lisans öğrencilerine yönelik "Bosch Elektrikli Mobilite Eğitim Programı" düzenliyoruz. Son 3 yılda 47 farklı üniversiteden 207 öğrenci mezun ettik. Onlardan 10'u bizim merkezimizdeki çalışma arkadaşlarımız arasına katıldı. Bu yıl 3 bini aşkın başvuru aldık. 2022 yılında Ar-Ge'ye 700 milyon lira harcadık. Ar-Ge'de 850 kişilik bir kadromuz var.

Takım tezgahlarında Türkiye'nin önde gelen üreticilerinden Tezmaksan, "Parkurda" ismini verdiği pazaryeri platformuyla talaşlı imalat sektöründe satıcılarla müşterilerini buluştururken, sektörde atıl kapasiteyi harekete geçirmeyi hedefliyor. 2017 yılında hazırlıklarına başlanan, 2023 yılında devreye alınan pazaryerinde bu yıl 100 mağaza, 10 binden fazla müşteri ve 3 milyon TL'lik bir satış hacmine ulaşılması hedefleniyor.

Tezmaksan Genel Müdürü Hakan Aydođdu, 7 yıldan bu yana platforma emek harcadıklarını, ilk faz için 2,5-3 milyon TL gibi bir yatırım gerçekleştirdiklerini, ikinci faz çalışmalarına da 8 milyon TL civarında bir bütçe ayırdıklarını söyledi.

Parkurda'nın tarihi "Perşembe pazarı"nın online versiyonu gibi olduğuna işaret eden Aydođdu, "Satıcılar sadece yedek parça değil ürettiği ürünü de platform üzerinden satabilecekler" diyen Aydođdu, "Amacımız sektörü hem dijitalleştirmek hem de firmalar için e-ticaretin zorluklarını aşmalarına yardımcı olmak" diye konuştu.

Tezmaksan takım tezgahlarında Türkiye'de birinci, Avrupa'da ikinci, dünyada da dördüncü sırada. Platformun ikinci fazında, sektörün insan kaynağı platformunu yapacaktık ancak bunu bir sonraki faza erteledik. Çünkü fark ettik ki, makine almak isteyen üreticiler maalesef satıcıların yanlış yönlendirmesi nedeniyle fazladan ihtiyacı olmayan ürünleri de alıyor. Şimdi ikinci fazda bunları paylaşma dönemine geçtik. Ama üçüncü fazımız insan kaynakları olacak, nitelikli elemanları işverenle buluşturacağız. Dördüncü fazda da servisçileri sisteme dahil edeceğiz. Yani ekosistemdeki herkesi sistemde buluşturacağız. Beşinci fazda da Avrupa'ya ve Amerika'ya gireceğiz. Şirketler Parkurda üzerinden e-ihracat yapabilecekler.

Nitelikli iş gücünün önemine işaret eden Aydođdu, "Kendi klasik işimizde adam bulamıyoruz ama Sivas'taki robot fabrikamıza CV yağıyor. Çünkü Z kuşağı bunu seviyor. Vinç operatörü bulunamaz çünkü gençler cep telefona bakabileceği bir iş istiyor" dedi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), aralık 2023 dönemine ilişkin Uluslararası Yatırım Pozisyonu (UYP) verilerini açıkladı. Buna göre, aralık 2023'te önceki yılın aynı dönemine göre Türkiye'nin yurt dışı varlıkları yüzde 6 artışla 326,9 milyar dolar, yükümlülükleri ise yüzde 2 azalışla 612,1 milyar dolar oldu. Bir süredir yerleşikler yurtdışı varlıklarını artırmaktalar. Yurtdışı Kredi imkanları ise faizlerin yüksekliği ve krediye erişimin zorluğu nedeni ile düşüyor.

Yurtdışından Türkiye'ye doğrudan yatırımlar 2022 sonuna göre yüzde 22,5 azalışla 158,6 milyar dolara geriledi. Finansal olmayan yatırımlar, ilgili dönemde yüzde 9,5 artışla 357,7 milyar dolara ulaştı.

Bain & Company'nin Küresel Birleşme ve Satın Alma Raporu'na göre, birleşme ve satın alma piyasası yüzde 15'lik bir düşüşle son on yılın en düşük seviyesi olan 3,2 trilyon dolara geriledi. Türkiye'deki işlemler de azaldı.

Küresel Birleşme, Satın Alma ve Elden Çıkarma Birimi Başkanı Les Baird raporun sonuçları hakkında şunları söyledi: "Anlaşma katsayılarındaki düşüş, 2023'te bekleyip görme atmosferine yol açtı ve birçok satıcı piyasanın dibe vurduğu bu dönemde anlaşma masasına oturmakta tereddüt etti.

Bain & Company Türkiye Ortağı Volkan Kara, "Türkiye'deki birleşme ve satın alma işlemleri, küresel yavaşlamaya paralel olarak yaklaşık yüzde 15-30 oranında azaldı. 2024 yılına bakıldığında, yabancı sermaye girişlerinden ve faiz oranı hareketlerinden etkilenen işlem ortamının temkinli olması bekleniyor."

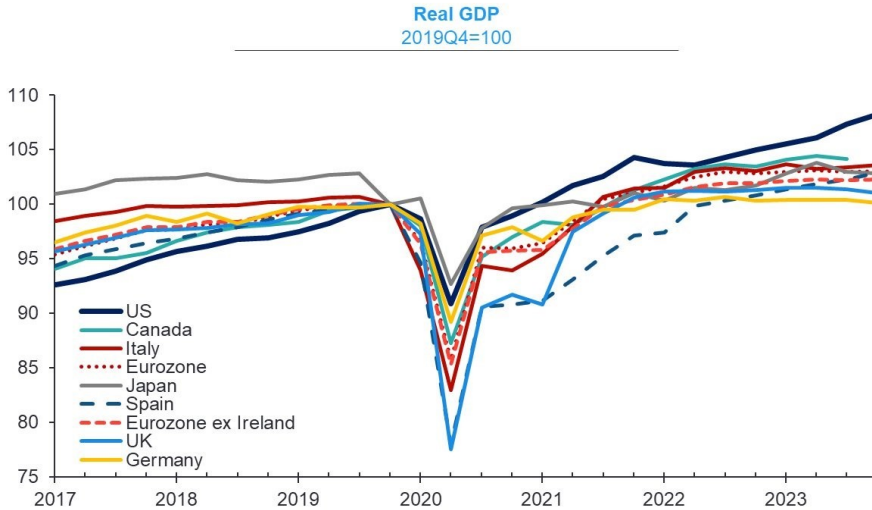
Çeşme Turistik Otelciler Birliği Başkanı Yakup Demir Türkiye’de sürekli artan maliyetler ve personel sıkıntısı nedeniyle Bali’ye yatırım yapma kararı aldığını açıkladı.

Girdi maliyetlerinin yüksekliği, vergi yükü ve personel giderinin yüksekliği gerekçeleriyle ülkede iş yapmak istemeyen Türk yatırımcılar, gözlerini Uzakdoğu'ya dikti.

Çeşme Turistik Otelciler Birliği Başkanlığını yürüten Yakup Demir, kendisinin de Bali'de turistik tesis yatırımı yaptığını belirterek, "Bali'de her gün bir Türk iş insanı, şirket kuruyor" dedi.

Çeşme, Ege ve Akdeniz Bölgesindeki turizmcilerin, 3-5 ay dolu sezon yaşadığını, sonra 9 aya kadar varan işsizlikle karşı karşıya kaldığını hatırlatan ÇEŞTOB Başkanı Yakup Demir, "Son yıllarda Türk turizmcilerin kazancında ciddi düşüşler oldu. Çünkü maliyetler çok arttı, personel giderleri arttı, vergi yükü dayanılmaz boylara ulaştı. En kötüsü, insanların ekonomik gücü o kadar azaldı ki, tatili öncelikli ihtiyaç olmaktan çıkardı. Dolayısıyla eskiden ciromuzun yüzde 35'i 40'ı kâr olurdu, şimdi bu oran yüzde 15'e, hatta yüzde 10'a geriledi" ifadelerini kullandı.

Yakup Demir, şu değerlendirmelerde bulundu: Çeşme'deki tesislerimizde ihtiyaç duyduğumuz personelin bir kısmını Bali'den sağlıyordum. Ülkemdeki personel sıkıntısını her platformda dile getirdim. Şimdi sanayici de yana yakıla eleman arıyor. Çünkü bu sorun, ülkemizin sorunu. Bali'de, Sri Lanka'da, Tayland'da, hatta Hindistan'da araştırma yaptım ve Bali'de yatırım yapmaya karar verdim. Burada 12 ay turizm var, 12 ay güneş var. Doluluk oranı, yüzde 80-90 arasında. Bali'deki işçi giderleri, Türkiye'deki işçi maliyetinin neredeyse üçte biri kadar. Devlet yatırımcıya çok güzel imkanlar sunuyor. Bali'ye 10 yıl önce gittiğimde dolar neyse, bugün de aynı fiyatta. Raflardaki gıda ürünleri başta olmak üzere pek çok eşya fiyatlarında en küçük bir artma olmuyor. Bali'yi övmek istemiyorum ama bu gerçekleri de söylemem lazım"

Source: Haver Analytics; EY-Parthenon

Grafikte belirli başlı liberal ekonomilerin yurtiçi gayrisafi hasıla performansını görüyoruz. ABD pandemi öncesi daha kötü performans gösterirken pandemi sonrası tamamen ayrılmış durumda ve görünüşe göre pandemi ABD'ye yaramış. Bu ayrışma büyük ölçüde devletin açıkladığı ekonomik önlem paketlerinden ve bir ölçüde verimlilik artışından kaynaklanıyor.

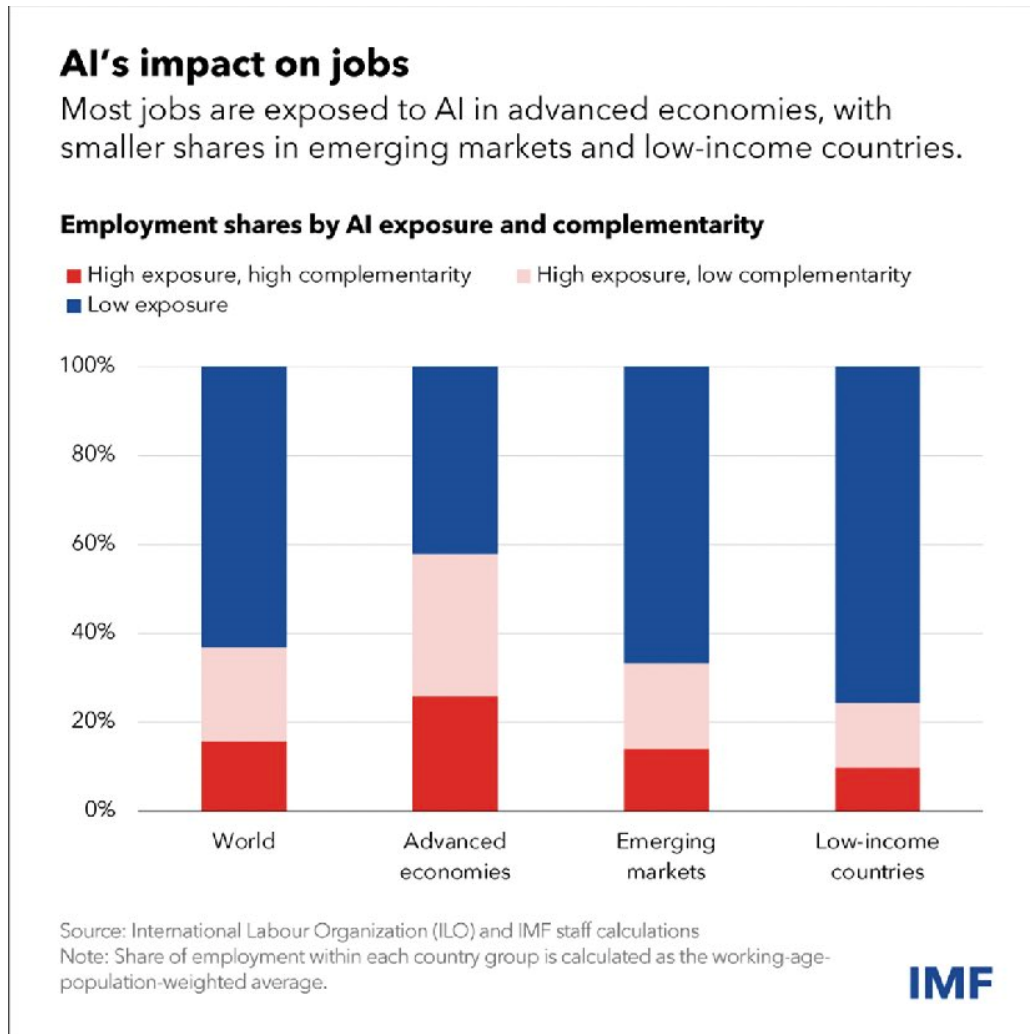
Yapay zekanın işgücü piyasasını nasıl etkileyeceğini tahminlemek zor. Aşağıdaki grafikte kırmızı renk yapay zekadan yüksek ölçüde ve tamamlayıcı yönde (olumlu) etkilenen işleri, pembe renk yapay zekadan yüksek ancak düşük bir tamamlayıcılıkta (olumsuz) ve mavi renk ise yapay zekadan çok az etkilenecek alanları gösteriyor.

Doğal olarak gelişmemiş ülkelerde yüksek teknoloji ürünler az ve emtea üretimi çok olduğu için işgücü piyasası daha az etkileniyor ve gelişmiş ülkelerde daha çok etkileniyor.

Engin Alemdar: Yapay zekanın işgücü piyasasına etkisi gelişmiş ekonomilerde %60'a varıyor. Bizim gibi gelişmekte olan ülkeler ve az gelişmiş ülkelerde ise %30-35.

Daha ilginç olanı, gelişmiş ülkelerde yapay zekadan etkilenen işlerin yarısı pozitif etki görüyor.

Bu da demek oluyor ki teknoloji ve yapay zeka geliştikçe ülkeler arasındaki eşitsizlik daha da artacak.

Son on yıldaki otomobil renkleri incelendiğinde beyaz renk otomobil satın almaların azaldığı ve başta gri ve mavi olmak üzere diğer renklerin arttığı görülüyor. Esasen 10 yıl önce düşük faizler sonucu filo kiralama çok yaygındı ve filolar beyaz renkte alım yapıyorlardı. Zaman içerisinde faizlerin artması, pandemi sonrası araç fiyatlarının artıp, araç bulmanın zorlaşması sonucu filo kiralama azaldı ve aracını

kendi satın alanlar daha renkli araç almaya başladılar. Ayrıca günümüzde oto yıkama fiyatları o kadar yüksek ki kiri göstermeyen gri renk revaçta:

Trafiğe kaydı yapılan otomobillerin renklerine göre oranları (TÜİK)

RENK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024-1
Beyaz	63%	63%	61%	59%	56%	54%	47%	41%	40%	27%	26%
Gri	17%	15%	16%	18%	22%	24%	27%	28%	29%	36%	38%
Mavi	3%	3%	5%	5%	5%	5%	8%	11%	11%	12%	12%
Siyah	9%	9%	9%	8%	7%	7%	7%	6%	8%	11%	12%
Kırmızı	5%	6%	6%	6%	6%	6%	7%	8%	7%	7%	7%
Diğer	4%	4%	4%	5%	5%	4%	5%	6%	5%	6%	5%

Çinde hızlı büyüyen sektörler:
Lacivert renk = araç pili, kırmızı =
Elektrikli araç ve mavi = güneş
paneli

Ali Cenk Gözen: Dünyanın en
büyük güneş paneli üreticisi Çinli
Longi'nin Kapasite Kullanım
Oranı %70-80 arasına gerilemiş.
Şirketin başkanı sektörün kan
kaybettiğini ve güneş
panellerinde küçük oyuncuların
piyasadan silineceğini söylüyor.
Hem arz fazlası var hem de

üretim maliyetleri geçen yıla göre %40 aşağıda yani güneş enerjisi panel fiyatlarının daha da düşeceği kesin gibi

2017 yılına kadar Türkiye'de Çin'in önemli müşterisiydi ama yerli üreticiyi teşvik etmek amaçlı getirilen anti dumping vergisi Çin'li şirketlerin 100 liralık panel için yaklaşık 81 TL ek maliyete katlanmasına sebep oldu. Dolayısı ile Avrupa limanları Çin'den gelen güneş panelleri ile dolu iken ve Çin geçen yıl Avrupaya 29 milyar dolarlık panel satmış iken; Türkiye'de fiyatlar bu koruma sebebi ile yüksek ve Türkiye'ye ithalat cazip değil.
